

УДК 378.147.091.33:004]: 338.486.1:338.48-44(477-87)
DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.92.2>

В. В. Андріяш

аспірант кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
<https://orcid.org/0009-0003-7616-0908>

ІНТЕГРАЦІЯ ЕЛЕКТРОННО-ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МЕНЕДЖЕРІВ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Дослідження розглядає інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та електронного навчання у підготовку фахівців з міжнародного туризму, підкреслюючи важливість цих елементів в умовах швидкого технологічного прогресу та мінливих вимог ринку. Основна увага приділяється підготовці майбутніх менеджерів з необхідними навичками і знаннями, щоб орієнтуватися і досягати успіху серед викликів, які ставить перед ними сучасна туристична індустрія. Оцінюючи сучасні освітні програми, це дослідження підкреслює вирішальну роль технологічних інновацій та методологічних підходів у підвищенні якості професійної підготовки. Крім того, в роботі обговорюється значний вплив діджиталізації в освіті, досліджуючи, як вона сприяє розвитку основних компетенцій, необхідних у туристичному секторі. Підкреслюється необхідність розвитку освітніх програм відповідно до теперішніх і майбутніх потреб ринку праці, що передбачає проактивний підхід до впровадження новітніх технологій і педагогічних стратегій. Це не лише готує студентів до нагальних галузевих викликів, але й забезпечує їх адаптивністю, необхідною для довгострокового кар'єрного успіху в постійно мінливому глобальному освітньому середовищі. Отже, дослідження визначає ключові сфери для подальшого вивчення, зокрема, постійну адаптацію та інновації освітніх систем для задоволення мінливих споживчих очікувань і технологічних тенденцій. Це підкреслює постійну потребу навчальних закладів залишатися в авангарді технологічної інтеграції та розробки навчальних програм для виховання нового покоління професіоналів у сфері туризму, які є універсальними, технічно підкованими та здатними вести галузь уперед.

Ключові слова: ІКТ в освіті, електронне навчання, менеджмент міжнародного туризму, освітні інновації, цифрова трансформація в освіті, адаптація освітніх програм, розвиток професійних компетенцій, міжкультурна взаємодія, технологічні зміни в туризмі, вдосконалення методів викладання.

Постановка проблеми. Розвиток та підготовка менеджерів міжнародного туризму в період з 2024 по 2030 роки невіддільно пов'язані з інтеграцією ІКТ у освітній процес. За оцінками World Economic Forum, зробленими у 2020 році, до 2025 року 50% усіх працівників потребуватимуть перекваліфікації у зв'язку з впровадженням нових технологій [1]. За прогнозами аналітична компанія McKinsey & Company також прогнозує, що до 2030 року до 800 мільйонів робочих місць по всьому світу буде замінено автоматизацією [2]. Усі навчальні процеси мають бути спрямовані на переосмислення організаційного навчання та індивідуального навчального досвіду. Від інтеграції ІКТ до гібридної моделі навчання з технологіями VR і AR та гейміфікації до мікро навчання та підвищення кваліфікації. Сфера навчання та розвитку розширюється, що свідчить про перехід до більш цікавого та персоналізованого навчального середовища.

Централізоване навчання забезпечує стандартизацію та уніфікацію, тоді як децентралізоване навчання дозволяє окремим відділам адаптувати освітній процес під конкретні потреби, стимулюючи інновації та залученість.

Гібридний підхід до навчання і розвитку в сфері міжнародного туризму з кожним роком зміцнює

свої позиції, ефективно інтегруючи структуровані переваги централізованого навчання з гнучкістю та індивідуалізованістю децентралізованого підходу. Завдяки поєднанню цих моделей, навчальний процес не лише задовольняє загальні потреби організацій у підготовці кваліфікованих менеджерів міжнародного туризму, але й враховує специфічні вимоги різних відділів. Це дозволяє менеджерам міжнародного туризму отримувати знання у зручних та знайомих форматах, значно підвищуючи ефективність освітніх стратегій. Активна інтеграція ІКТ у навчальний процес сприяє створенню більш відкритих та ефективних освітніх програм, які забезпечують комплексну підготовку менеджерів міжнародного туризму, готових до викликів сучасного глобалізованого світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження, присвячені підготовці менеджерів міжнародного туризму на різних кваліфікаційних рівнях, все більше зосереджуються на необхідності інтеграції ІКТ у процес навчання. Значна увага приділяється аналізу предметного змісту освітньо-професійної підготовки майбутніх фахівців з інноваційного менеджменту, де використання інтегрованих технологій у закладах вищої освіти визначається як ключовий фактор успішної

адаптації до сучасних викликів галузі. Особлива увага приділяється ролі ІКТ у формуванні відкритого освітнього е-середовища, яке сприяє підвищенню якості та доступності освіти, забезпечуючи майбутніх фахівців в галузі туризму компетенціями, необхідними для ефективного управління в умовах глобалізації та технологічного прогресу.

Основні методи стандартизації новаторських тенденцій у процесі освіти менеджерів з туризму в контексті міжнародних та вітчизняних освітніх систем детально розглянуті у дослідженнях провідних українських науковців у цій сфері Л. Безкоровайна, В. Зубехіна, В. Терлецький, Н. Ольхова-Марчук, і В. Кушнір [3]. Серед інших помітних авторів у цьому напрямі – М. Олійник, І. Поважна, А. Фоменко, які також зосередили увагу на сучасних освітніх технологіях у підготовці фахівців з менеджменту по туризму. Ці дослідники відіграли вирішальну роль у вдосконаленні розуміння та методології професійної підготовки майбутніх менеджерів у туристичній індустрії, зокрема в контексті адаптації до сучасних освітніх методик і технологій.

Іноземні науковці, включаючи таких осіб, як Schönherr S., Eller R., Kallmuenzer A. та Peters M. полягає у організації навчання для сталого туризму та сприяюча роль цифрової трансформації [4].

Дослідження Els G. полягає у вдосконаленні та застосуванні автентичного навчання – ідеї післядипломної програми у туризмі [5]. T. Alsop прогнозує, що до 2030 року технології доповненої (AR) та віртуальної реальності (VR) інтегруються у 2,32 мільйона робочих місць у Сполучених Штатах [6]. Дані технології стали незамінними в освіті дорослих, пропонуючи інноваційні рішення для адаптації, підтримки ефективності та підвищення кваліфікації та застосуванні у підготовці менеджерів міжнародного туризму. Потенційний вплив новітніми технологіями, такі як VR, тепер стають більш очевидними, за прогнозами, VR збільшить валовий внутрішній продукт (ВВП) у всьому світі на 450,5 мільярдів доларів США. Крім того, прогнозується, що понад 23 мільйони робочих місць у всьому світі будуть покращені завдяки VR та технологією AR у всьому світі з 2027 по 2030 роки [7].

У сфері навчання та розвитку гейміфікація демонструє багато обіцяючі перспективи. Опитування, проведене N. Legaki на базі школи електротехніки та комп'ютерної інженерії Афінського національного технічного університету де брало участь 365 студентів, показало, що гейміфікація на основі викликів може підвищити успішність студентів на 89,45% порівняно з традиційними методами, застосовані на лекціях. Загалом успішність студентів покращилася на 34,75% [8].

Адаптивні шляхи навчання на ігрових платформах дозволяють студентам та менеджерам по туризму розвиватися у власному темпі та

отримувати персоналізований досвід навчання. Згідно з дослідженням Adaptive Learning Software Market починаючи з 2024 по 2031 рік, прогнозується, що розмір ринку адаптивного програмного забезпечення для навчання досягне кількох мільйонів доларів США до 2029 року порівняно з 2022 роком [10]. Для порівняння, адаптивне навчання – це освітній метод, який адаптує контент до вподобань і результатів кожного учасника окремо. Платформа адаптивного навчання, як і LMS, використовує механізми штучного інтелекту для інтелектуального повторення, зворотного зв'язку та системи рекомендацій щодо контенту або шляхів.

Автоматизоване диференційоване оцінювання стане одним із ключових трендів у навчанні менеджерів по міжнародному туризму. Вже починаючи з 2024 року використовують штучний інтелект для трансформації процесу оцінювання. Використовуючи обробку природної мови і розпізнавання образів, ці системи обіцяють покращити досвід викладання і навчання та підготовці менеджерів по міжнародному туризмі.

Таким чином, автоматизоване диференційоване оцінювання стає життєво важливим елементом стратегій навчання майбутнього менеджера міжнародного туризму, забезпечуючи більш ефективний, справедливий і гнучкий підхід до оцінювання навчальних досягнень. Portillo J., Lopez de la Serna A. згадується в дослідженні «Покращення професійного розвитку вчителів для онлайн та змішаного навчання: систематичний мета-агрегативний огляд» [9] – де про професійне навчання вчителів у міжнародному контексті, можна запропонувати відповідні дослідження для навчання менеджерів міжнародного туризму.

Мікронавчання використовує різні методи і технології, такі як вікторини, інфографіку, сповіщення в соціальних мережах, RSS-стрічки, флеш-карти, короткі ігри, мікро блоги, відео, тематичні дослідження, аудіо або відео-відповіді.

Дослідження «Огляд тенденції мікронавчання» L. Kelvin, A. Sung, D. Au, C. Blanchard надає глибокий аналіз тенденції мікронавчання, вивчаючи публікацій та моделі пошуку в глобальній мережі Інтернет. Та підкреслює зростаючу актуальність мікронавчання в електронному та мобільному навчанні, з особливим акцентом на вищу освіту та вивчення мов [11]. Тенденція свідчить про те, що мікронавчання стає важливим освітнім підходом, особливо у навчальному середовищі на робочому місці та у вищій освіті, що відображає його зростаючу важливість і потенціал у сучасних процесах навчання та підготовці менеджерів міжнародного туризму.

Мета статті полягає у з'ясуванні впливу на забезпечення загальних компетентностей майбутніх менеджерів міжнародного туризму професійної освіти під час навчання у вищому навчаль-

Рис. 1. Комплексний аналіз новітніх тенденцій і підходів у сфері підготовки висококваліфікованих менеджерів міжнародного туризму

ному закладі та необхідних умов для успішної реалізації цього завдання. На основі застосування методів навчання з використанням ІКТ, VR і AR та гейміфікації.

Теоретичні основи дослідження. Індустрія туризму, визнана в усьому світі своїм значним економічним впливом і рушійною силою створення робочих місць, зазнає швидких трансформацій. Стійкість і динамічний характер сектору викликали необхідність переглянути методи підготовки майбутніх менеджерів туризму, щоб переконатися, що вони озброєні навичками та знаннями, щоб орієнтуватися в нових викликах і використовувати нові можливості.

У звіті *Kaleido Intelligence* прогнозується, що у 2024 році міжнародні подорожі перевищать рівень до пандемії, збільшившись на 3% порівняно з 2019 роком, перевищивши 2 мільярди поїздок. Очікується, що Китай сприятиме цьому зростанню, особливо в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, який, як очікується, лідуватиме як у виїзді, так і в прибутті з року в рік [12]. Побудова процесу підготовки менеджерів міжнародного туризму потребує, насамперед, визначення основ тенденцій процесу формування професійних компетентностей фахівців міжнародного туризму. Неможливо переоцінити потребу в цифровій грамотності в управлінні туризмом. Як підкреслює А. Paula, майбутнє сектора значною мірою буде залежати від цифрових технологій, передових обчислень і аналізу даних і пропонує такі етапи [13]:

– *Перший етап*, туристичний сектор зазнає сильного впливу цифрових технологій, передових обчислень і даних, що робить цифрову грамотність базовою навичкою.

– *Другий етап*, експоненціальний розвиток науки вимагатиме здатності постійно здобувати нові знання та відмовлятися від того, що застаріває. Це диктує необхідність критичного мислення,

духу допитливості та готовності вчитися впродовж життя.

– *Третій етап*, у світі підривних інновацій організаційна гнучкість буде першою лінією конкурентного захисту. Тому важливо мати сміливість приймати рішення та ризикувати, а також щедрість та емоційний інтелект, щоб працювати в команді та сприяти різноманітності.

Пропонуємо розглянути аналіз сучасних тенденцій та інновацій у підготовці майбутніх менеджерів міжнародного туризму. Таким чином, метою є комплексний аналіз новітніх тенденцій і підходів у сфері підготовки висококваліфікованих менеджерів міжнародного туризму (див. рис. 1). Розроблена структура відображає систему взаємопов'язаних компонентів, що мають визначений взаємозв'язок, та дозволяє чітко відслідкувати узгодженість встановленої мети, цілей та отриманих результатів у сфері підготовки менеджерів міжнародного туризму, залучених до управління проектами.

1. Сучасні технології

Даний розділ охоплює технологічні інструменти та платформи, які використовуються для навчання менеджерів міжнародного туризму. Застосування ІКТ, платформ е-навчання та технологій VR і AR у навчанні та підготовці менеджерів міжнародної туристичної індустрії зазнало значного прогресу та інновацій. Ці технології забезпечують захоплюючий та інтерактивний навчальний досвід, який імітує реальні туристичні середовища та сценарії, покращуючи освітній процес для майбутніх менеджерів туризму. Мобільні додатки також відіграють вирішальну роль в ефективному наданні освітнього контенту та ресурсів. Ось деякі висновки з нещодавніх досліджень:

– *ІКТ в освіті* – дослідження «Викладання та навчання в часи COVID-19: використання цифрових технологій під час закриття навчальних закла-

дів» досліджує, як змінилася освіта під час пандемії, наголошуючи на ролі цифрових технологій. З'ясувалося, що цифрові технології сприяли навчанню під час закриття навчальних закладів, дані зміни переважно підтримували репродуктивну, а не конструктивну навчальну діяльність. Викладачі частіше застосовували методи, які сприяли вербальному та світоглядному навчанню, а спільна діяльність була менш поширеною. Дослідження підкреслює необхідність переоцінки інтеграції ІКТ у навчальні програми з метою підвищення компетентностей 21 століття серед студентів [14];

– *e-навчання* – на світовому ринку електронного навчання спостерігається зміна парадигми від простої доставки контенту до інтерактивних навчальних платформ, що характеризується значним зростанням, яке, за прогнозами, становитиме понад 13% протягом 2020–2026 років. Причина цього зростання попиту на мовні тренінги, розвиток функціональних навичок, тестування знань та викладання у вищій школі, а також корпоративне навчання та електронне врядування. Розвитку ринку також сприяє впровадження мобільного навчання (m-learning), AR та хмарної інфраструктури, що відкриває нові можливості для провідних компаній, які надають послуги онлайн-освіти. Оскільки ринок розширюється за рахунок різних способів доставки, включаючи пакетний контент і самостійне навчання, помітний акцент робиться на створенні більш цікавих, масштабованих і кастомізованих навчальних рішень [15];

– *розвиток AR і VR реальності в туризмі* – дослідження S. Moro, P. Rita, P. Ramos розглядають розвиток доповненої і віртуальної реальності в туристичній галузі за останні 15 років з наукової точки зору. Дослідження підкреслює домінуюче використання доповненої реальності на основі мобільних технологій і виявляє прогалини в дослідженнях смартфонів і підходів до великих даних машинного навчання на основі вторинних даних. Цей аналіз пропонує потенційні напрямки для подальших досліджень і застосування в освіті з менеджменту міжнародного туризму, спрямовані на використання доповненої і віртуальної реальності для більш повного розуміння досвіду туристів [16];

– *інновації з використанням доповненої та віртуальної реальності в туризмі* дослідження K. Katkuri, A. Mantri та S. Anireddy підкреслюють вирішальну роль цифрових технологій, зокрема доповненої та віртуальної реальності, у збереженні конкурентоспроможності в туристичній галузі. У статті обговорюються наукові та технічні аспекти розробки мобільних AR-додатків для розумного туризму, підкреслюється необхідність розуміння вимог користувачів для успішної розробки AR-додатків для залучення туристів. Цей аспект є важливим для навчання менеджерів

туризму ефективному використанню цих технологій для маркетингу та покращення туристичного досвіду [17];

– *технологія застосування цифрових медіа в управлінні туризмом* – H. Zhang, J. Ma, Y. Li та Morris, досліджують реформування моделі підготовки фахівців з менеджменту туризму за допомогою технологій застосування цифрових медіа, включаючи віртуальну та доповнену реальність. У дослідженні представлено аналіз методів викладання та ефективності впровадження цих технологій у навчальний процес, що свідчить про покращення результатів навчання та збільшення інвестицій у дослідження технологій VR та AR. Цей висновок підкреслює важливість інтеграції цифрових медіа-технологій у навчальні програми з менеджменту туризму для вдосконалення навичок і компетенцій майбутніх менеджерів [18].

Наведені дослідження ілюструють різноманітні застосування VR, AR та мобільних технологій у підвищенні кваліфікації та готовності менеджерів міжнародної туристичної індустрії.

2. Методи навчання

Підготовка майбутніх менеджерів у міжнародній туристичній індустрії включає різноманітні методики, спрямовані на розвиток навичок і компетенцій. Дані методології включають вивчення тематичних досліджень, участь в інтерактивних семінарах, відвідування гостьових лекцій та участь у міжнародних програмах обміну. Ось деякі висновки з останніх досліджень цих методів навчання:

1. Вивчення кейсів: практики менеджменту в креативному туризмі це дослідження аналізує група дослідників P. Remoaldo, O. Matos, R. Gôja, J. Alves, N. Duxbury. Практики менеджменту, які впроваджують міжнародні організації для просування креативної туристичної діяльності. Дослідження підкреслює важливість інтеграції креативних практик туризму та стратегічного планування в підготовці майбутніх менеджерів туризму. Методологія дослідження включала інтерв'ю з керівниками різних установ, підкреслюючи важливість реального досвіду та тематичних досліджень для розвитку управлінських компетенцій [19].

2. Гостьові лекції: специфіка підготовки фахівців з туризму розглядається роль навчання іноземними мовами в рамках туристичної освіти з акцентом на міжнародну спілкуванні. Пропонується інтегрувати знання іноземних мов, зокрема англійської, в інтерактивні семінари та гостьові лекції для підвищення компетенції майбутніх менеджерів туризму.

3. Міжнародні обмінні програми: практичні аспекти вивчення прикладу міжнародного туризму в Німеччині це дослідження досліджує міжнародні програми обміну та їхній вплив на розуміння практики глобального туризму. Це підкреслює важливість міжнародної експозиції та навчання

від провідних туристичних центрів та експертів у Німеччині, надаючи студентам ширший погляд на менеджмент туризму [20].

4. Інтерактивні майстер-класи: педагогічні умови для інноваційної діяльності в туризмі які зосереджуються на формуванні компетенцій для інноваційної діяльності в туризмі, це дослідження підкреслює необхідність впровадження в навчальних закладах інноваційних методів навчання. Пропонується застосувати практичні та інтегровані уроки, інтерактивні семінари та залучення до реальних кейсів, щоб підготувати майбутніх менеджерів до динамічного характеру індустрії туризму.

За результатами цих досліджень підтверджується важливість різноманітних і динамічних методів навчання у підготовці майбутніх менеджерів для міжнародної туристичної індустрії. Використовуючи тематичні дослідження, інтерактивні семінари, майстер-класи, спеціальні лекції та міжнародні програми обміну, навчальні заклади можуть надати студентам необхідні інструменти та знання для успішної кар'єри в галузі менеджменту туризму.

3. Ключові компетенції

Компетенції, необхідні для успіху в міжнародній туристичній індустрії для підготовки менеджерів міжнародного туризму, охоплюють різноманітний набір навичок і знань, які є важливими на сучасному глобальному ринку. Ці компетенції не лише дозволяють окремим особам досягати успіху у виконанні своїх обов'язків, але й сприяють сталому розвитку туристичного сектору в цілому. Давайте заглибимося в кожну з цих компетенцій:

1. Культурна обізнаність: розуміння і повага до культурних відмінностей мають вирішальне значення в міжнародному туризмі. Компетенція передбачає визнання різноманітного культурного походження туристів та адаптацію послуг до їхніх культурних потреб та очікувань. Культурна обізнаність покращує враження гостей, сприяє інклюзивності та допомагає запобігти непорозумінням. Даний критерій вимагає безперервного навчання та чутливості до традицій, цінностей і соціальних норм різних культур.

2. Стратегічне планування: здатність розробляти довгострокові плани і стратегії має важливе значення для того, щоб орієнтуватися в складнощях туристичної індустрії. Стратегічне планування передбачає постановку чітких цілей, аналіз конкурентного середовища та визначення можливостей для зростання та інновацій. Ця компетенція дозволяє менеджерам туризму передбачати зміни ринкових тенденцій, адаптуватися до мінливих запитів споживачів і забезпечувати сталий розвиток туристичних дестинацій.

3. Маркетинг: застосування маркетингових стратегій для просування туристичних продуктів

і послуг є ключовим для залучення та утримання клієнтів. Це включає розуміння цільового ринку, розробку переконливих ціннісних пропозицій та використання різних маркетингових каналів для охоплення потенційних туристів. Ефективний маркетинг також включає сторітелінг, створення незабутніх вражень від бренду та використання цифрових платформ для взаємодії з аудиторією по всьому світу.

Розвиваючи ці навички, майбутні менеджери міжнародного туризму можуть сприяти створенню більш стійкого, інклюзивного та сталого туристичного досвіду для всіх.

4. Виклики

Підготовка менеджерів міжнародного туризму супроводжується рядом викликів та перешкод, які вимагають від освітніх програм гнучкості, інновацій та тісної взаємодії з індустрією. Розглянемо детальніше дані виклики:

1. Збереження актуальності технологій: у світі, де технологічні інновації постійно змінюють спосіб, яким ми подорожуємо та взаємодіємо з туристичними продуктами, важливо забезпечити, щоб менеджери міжнародного туризму були на передовій цих змін. Це означає, що освітні програми повинні регулярно оновлюватися, щоб включати навчання з використання новітніх технологій, таких як штучний інтелект, віртуальна та доповнена реальність, блокчейн та біг дата в туризмі.

2. Адаптація до світових ринкових тенденцій: туристична індустрія є надзвичайно динамічною, що робить тенденції на світовому ринку динамічними та швидко змінючими. Менеджери міжнародного туризму повинні вміти адаптуватися до цих змін, що вимагає від освітніх програм не лише надавати навички в даній галузі актуальних знань, а також допомогти формувати критичне мислення та гнучкість у прийнятті рішень. Це також включає розуміння та адаптацію до глобальних економічних, соціальних та екологічних викликів.

3. Інтеграція практичного досвіду: теоретичні знання є важливими, але без можливості застосувати їх на практиці, вони можуть залишитися невикористаними. Виклик полягає в тому, щоб забезпечити студентів можливостями для отримання реального досвіду через стажування, роботу над проектами з реальними клієнтами та міжнародні обмінні програми. Це допомагає студентам краще зрозуміти галузь, розвинути необхідні навички щоб побудувати мережу професійних контактів.

Вирішення цих викликів вимагає тісної співпраці між освітніми закладами та туристичною індустрією, а також гнучких та інноваційних підходів до навчання. Це також передбачає неперервне професійне розвиток випускників після завершення освітньої програми, щоб вони могли залишатися конкурентоспроможними у швидко змінюваному світі міжнародного туризму.

5. Можливості

Якісна підготовка менеджерів міжнародного туризму відкриває перед ними широкі можливості та переваги, сприяючи не лише їхньому професійному зростанню, а й розвитку туристичної галузі в цілому. Розглянемо ці перспективи докладніше:

1. Глобальне мережування: повноцінна освіта в галузі міжнародного туризму надає унікальну можливість налагодити професійні контакти по всьому світу. Це не тільки розширює професійний кругозір випускників, а й відкриває доступ до міжнародних проектів, співпраці та обміну досвідом. Глобальна мережа контактів може слугувати потужним інструментом для розвитку кар'єри, пошуку нових можливостей та реалізації міжнародних ініціатив.

2. Доступ до ширшого кола ресурсів: високоякісне навчання надає доступ до різноманітних навчальних інструментів та матеріалів, включаючи найновіші дослідження, реальні кейси, міжнародні навчальні програми та спеціалізовані курси. У результаті студенти глибше занурюються в специфіку міжнародного туризму, розуміють глобальні тенденції та отримують знання, які будуть актуальними і застосовними в будь-якій точці світу.

3. Покращення навчального процесу: використання інноваційних підходів і технологій в освіті сприяє підвищенню якості освіти та забезпечує більш ефективне навчання. Використання віртуальної та доповненої реальності для імітації досвіду подорожей, онлайн-платформ для співпраці та обміну знаннями, а також інтерактивних курсів та вебінарів розширюють можливості для навчання та розвитку навичок.

За допомогою цих можливостей майбутні менеджери не лише сприяють особистісному розвитку, але й підвищують свою конкурентоспроможність на ринку праці, відкривають шлях до міжнародної кар'єри та сприяють інноваціям у міжнародному туризмі. Якісна підготовка є ключовим фактором, який допомагає майбутнім фахівцям не тільки адаптуватися до світу, що швидко змінюється, але й активно формувати його майбутнє.

Результати дослідження. З врахуванням вищезазначених тенденцій розвитку освіти, у дослідженні «Досвід викладання та навчання з використанням AR/VR у вищих навчальних закладах: систематичний огляд літератури» проаналізувавши висновки В. Vermejo та С. Huiz i D. Cortés про зростаючу роль викладання за допомогою систем AR та VR, а також про те, що студенти та викладачі повинні бути готовими до впровадження нової моделі професійної освіти з використанням технологій доповненої та віртуальної реальності у статті зроблено огляд 129 статей, присвячених глибокій інтеграції AR і VR за останні 5 років [21].

Туристичні подорожі надають величезний досвід кожному туристу, і тому туристи зазвичай проводять детальне дослідження перед тим, як

забронювати напрямок подорожі. Зростаючий попит на туристичні послуги з різних регіонів світу прискорює ринковий попит на AR та VR в екосистемі ринку подорожей і туризму. Концепція «намагайся, перш ніж купувати» тепер застосовується в індустрії подорожей і туризму. Туристичні компанії вкладають кошти в AR та VR, щоб покращити клієнтський досвід та удосконалити навички менеджерів міжнародного туризму. Розробляються різноманітні додатки з використанням технологій доповненої і віртуальної реальності, щоб клієнти могли в реальному часі відчувати сценарій місця, яке вони хочуть забронювати. Hub Hotel, одна з найбільших мереж готелів у Великобританії, обладнала інтерактивну стіну в кожному номері за допомогою AR. Для того щоб перевірити всі найближчі туристичні визначні пам'ятки, гостям достатньо навести телефон на стіну [22].

Пропоную розробити та створити віртуальний кампус, який імітує різні туристичні об'єкти та умови роботи менеджерів міжнародного туризму. У цьому середовищі студенти можуть віртуально подорожувати світом, взаємодіяти з клієнтами та колегами через аватари, вирішувати завдання, виконувати місії і проекти, які вимагають від них застосування теоретичних знань на практиці а саме:

Гейміфікована навчальна платформа – розробити навчальну платформу, де кожен аспект курсу перетворюється на гру з елементами заробітку очок, рівнів та нагород за досягнення. Завдання повинні включати планування подорожей, управління кризовими ситуаціями в туризмі, оптимізацію маршрутів і забезпечення найкращого клієнтського обслуговування.

Симуляції AR для розвитку навичок – використовувати доповнену реальність для створення інтерактивних симуляцій, де студенти можуть виконувати специфічні завдання, такі як розміщення в готелях, організація екскурсій, а також вирішення непередбачуваних проблем з клієнтами в реальному часі.

Інтегровані комунікаційні інструменти – інтегрувати інструменти для спілкування та співпраці в режимі реального часу, щоб студенти могли взаємодіяти з викладачами та один з одним. Це можуть бути веб-конференції, віртуальні наради, чат-групи та форуми для обговорення і вирішення задач. Використання інструментів для спільної роботи онлайн, таких як Slack, Trello, а також спеціалізовані CRM-системи для туризму [23].

Індивідуалізовані навчальні шляхи – розробити систему, яка дозволяє студентам вибирати власні навчальні шляхи на основі їх інтересів, міцних сторін і кар'єрних цілей. Система може автоматично адаптувати матеріали курсу, завдання та проекти для кожного студента, забезпечуючи найкраще індивідуальне навчання.

Зворотний зв'язок і оцінювання в режимі реального часу – використання AI та аналітичних інструментів для надання студентам негайного зворотного зв'язку щодо їхніх проектів та активностей, а також оцінювання їхнього прогресу та навичок в реальному часі.

Дані підходи не тільки підвищать зацікавленість та мотивацію студентів, але й забезпечить глибше засвоєння матеріалу і розвиток необхідних навичок, що є критично важливим для успішної кар'єри у міжнародному туризмі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши сучасні методики підготовки майбутніх менеджерів міжнародного туризму та враховуючи необхідність адаптації до стрімких технологічних змін, дослідження висвітлює кілька ключових аспектів. Перше, що привертає увагу, це вагомість інтеграції інновацій у навчальний процес. Це не просто впровадження новітніх технологій, а й акцент на розвитку гнучкості, критичного мислення та креативності у студентів. Наслідком технологічного прогресу є зростаюча потреба в оновленні існуючих програм та перекваліфікації працівників, аби вони відповідали актуальним вимогам ринку. Такі дії не тільки підвищують рівень кваліфікації працівників, але й забезпечують більшу конкурентоспроможність у сфері міжнародного туризму. У зв'язку з отриманими результатами, дослідження окреслює напрямки для подальшого вивчення. Зокрема, акцентується на вивченні впливу штучного інтелекту та машинного навчання на управлінські процеси в туризмі. Окрім того, важливим вважається аналіз змін у потребах споживачів, що може спонукати до адаптації освітніх програм. Не менш актуальним є розроблення стратегій для освітніх закладів, які допоможуть їм швидко адаптуватися до змін, а також підготовка менеджерів, здатних ефективно працювати в мультикультурному середовищі.

Таким чином, дослідження не лише висвітлює нагальні питання сучасної освіти в галузі міжнародного туризму, але й надає міцну основу для розробки майбутніх стратегій та програм, здатних задовольнити потреби динамічної та вимогливої індустрії.

Список використаної літератури:

1. The future of jobs report 2020. World Economic Forum, 2020 (p.13). URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf.
2. Jobs lost, jobs gained: What the future of work will mean for jobs, skills, and wages. McKinsey Global Institute, 2017 URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/jobs-lost-jobs-gained-what-the-future-of-work-will-mean-for-jobs-skills-and-wages>.
3. Т. В. Зубехіна, В. Терлецький, Н. Ольхова-Марчук, і В. Кушнір. Туристична освіта в Україні: проблеми та перспективи розвитку, OD, вип. 35, вип. 4, с. 50–65, Листопад 2021. URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.4>.
4. Schönherr, S., Eller, R., Kallmuenzer, A., and Peters, M. (2023), "Organisational learning and sustainable tourism: the enabling role of digital transformation", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 27 No. 11, pp. 82–100. URL: <https://doi.org/10.1108/JKM-06-2022-0434>.
5. Els, G. (2022), "Authentic Learning – Insights from a Tourism Postgraduate Programme", Caputo A., Lock D. and Hack-Polay, D. (Ed.) *International Environments and Practices of Higher Education*, Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 7–20. URL: <https://doi.org/10.1108/978-1-80117-590-620221002>.
6. Alsop, T. (2021–2024) Number of jobs improved by AR/VR in the USA (2019–2030) URL: <https://www.statista.com/statistics/1211664/number-of-jobs-enhanced-by-ar-and-vr-united-states/>.
7. Number of jobs enhanced by augmented reality (AR) and virtual reality (VR) worldwide from 2019 to 2030 URL: <https://www.statista.com/statistics/1121601/number-of-jobs-enhanced-globally-by-vr-and-ar/>.
8. N. Legaki, N. Xi, J. Hamari, K. Karpouzis, V. Assimakopoulos, The effect of challenge-based gamification on learning: An experiment in the context of statistics education, *International Journal of Human-Computer Studies*, ISSN 1071–5819, URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2020.102496>.
9. Portillo, J., Lopez de la Serna, A. An international perspective for 'Improving teacher professional development for online and blended learning: a systematic meta-aggregative review'. *Education Tech Research Dev* 69, 25–28 (2021). URL: <https://doi.org/10.1007/s11423-020-09851-9>.
10. Detailed contents of the report on the professional study of the global adaptive learning software market for 2022-2029, analysis in terms of segmentation (competitor landscape, type, application, and geography) URL: <https://www.precisionreports.co/2022-2029-global-adaptive-learning-software-professional-market-20463020>.
11. Leong, K., Sung, A., Au, D. and Blanchard, C. (2021), "A review of the trend of microlearning", *Journal of Work-Applied Management*, Vol. 13, No. 1, pp. 88–102. URL: <https://doi.org/10.1108/JWAM-10-2020-0044>.
12. International Travel to Exceed Pre-Pandemic Levels in 2024, Despite slower Chinese Rebound (December 12, 2023) URL: <https://www.globenewswire.com/news-release/2023/12/12/2794553/0/en/International-Travel-to-Exceed-Pre-Pandemic-Levels-in-2024-Despite-slower-Chinese-Rebound.html>.
13. UNWTO Tourism Academy. (October 2021). "How Can Education and Training Systems Contribute

- to Structural Changes in the Tourism Sector?" URL: <https://www.unwto-tourismacademy.ie.edu/2021/10/how-can-education-and-training-systems-contribute-to-structural-changes-in-the-tourism-sector>.
14. Pozo, J.-I., Pérez Echeverría, M.-P., Cabellos, B. and Sánchez, D.L. (2021) Teaching and Learning in Times of COVID-19: Uses of Digital Technologies During School Lockdowns. *Front. Psychol.* 12:656776. doi: 10.3389/fpsyg.2021.656776 URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.656776>.
 15. Dash, G., Akmal, S., Mehta, P., Chakraborty, D. COVID-19 and E-Learning Adoption in Higher Education: A Multi-Group Analysis and Recommendation. *Sustainability.* 2022; 14(14):8799. <https://doi.org/10.3390/su14148799>.
 16. Moro, S., Rita, P., Ramos, P. and Esmerado, J. (2019), "Analysing recent augmented and virtual reality developments in tourism", *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, Vol. 10, No. 4, pp. 571–586. URL: <https://doi.org/10.1108/JHTT-07-2018-0059>.
 17. P. K. Katkuri, A. Mantri and S. Anireddy, "Innovations in Tourism Industry & Development Using Augmented Reality (AR), Virtual Reality (VR)," TENCON 2019–2019 IEEE Region 10 Conference (TENCON), Kochi, India, 2019, pp. 2578–2581, doi: 10.1109/TENCON.2019.8929478. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=90zU_JoAAAAJ&citation_for_view=90zU_JoAAAAJ:9yKSN-GCB0IC.
 18. H. Zhang, J. Ma, Y. Li and Morris, "Digital Media Application Technology in Tourism Management Major VRAR Direction Talent Training Model Reform and Practice Research," in *IEEE Access*, doi: 10.1109/ACCESS.2020.3020963. URL: https://www.researchgate.net/publication/344056371_Digital_Media_Application_Technology_in_Tourism_Management_Major_VRAR_Direction_Talent_Training_Model_Reform_and_Practice_Research.
 19. Remoaldo, P., Matos, O., Gôja, R., Alves, J., Duxbury, N. Management Practices in Creative Tourism: Narratives by Managers from International Institutions to a More Sustainable Form of Tourism. *Geosciences.* 2020; 10(2):46. <https://doi.org/10.3390/geosciences10020046>.
 20. Стецький В. (2018). Практичні аспекти вивчення міжнародного туризму на матеріалах зарубіжної освітньої практики в Німеччині., 163–172. URL: <https://doi.org/10.17721/2308-135X.2019.43.163-172>.
 21. Bermejo, B., Juiz, C., Cortes, D., Oskam J., Moilanen, T., Loijas, J., Govender, P., Hussey, J., Schmidt, A.L., Burbach, R., et al. AR/VR Teaching-Learning Experiences in Higher Education Institutions (HEI): A Systematic Literature Review. *Informatics.* 2023; 10(2):45. URL: <https://doi.org/10.3390/informatics10020045>.
 22. Global AR VR in Travel and Tourism Market Ecosystem By Raw Material; By Components; By Products, Parts and Devices; By Services & Solutions; By Application (3D modelling/ Design, Training, Monitoring/ Maintenance, Others), By Region & Forecast by 2023. URL: <https://www.alltheresearch.com/report/389/ar-vr-in-travel-and-tourism-market-ecosystem>.
 23. Evans, Rachel S., "Taking the Office Home: Telework with Trello & Slack" (2020). Articles, Chapters and Online Publications. 64. URL: https://digitalcommons.law.uga.edu/law_lib_artchop/64.

Andriiash V. Integration of electronic and digital technologies in the training of international tourism managers

The study examines the integration of information and communication technologies (ICT) and e-learning in the training of international tourism professionals, emphasising the importance of these elements in the context of rapid technological progress and changing market demands. The focus is on preparing future managers with the necessary skills and knowledge to navigate and succeed in the challenges posed by the modern tourism industry. By evaluating current educational programmes, this study highlights the crucial role of technological innovations and methodological approaches in improving the quality of professional training. In addition, the paper discusses the significant impact of digitalisation in education, exploring how it contributes to the development of core competencies required in the tourism sector. The need to develop educational programmes in line with current and future labour market needs is emphasised, which implies a proactive approach to the introduction of the latest technologies and pedagogical strategies. This not only prepares students for current industry challenges, but also provides them with the adaptability necessary for long-term career success in an ever-changing global educational environment. Thus, the study identifies key areas for further research, including the continuous adaptation and innovation of educational systems to meet changing consumer expectations and technological trends. This highlights the ongoing need for educational institutions to remain at the forefront of technological integration and curriculum development to nurture a new generation of tourism professionals who are versatile, tech-savvy and able to lead the industry forward.

Key words: *ICT in education, e-learning, international tourism management, educational innovations, digital transformation in education, adaptation of educational programmes, development of professional competences, intercultural interaction, technological changes in tourism, improvement of teaching methods.*